YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
13 päivänä maaliskuuta 1979 *

Asiassa 119/78,

jonka Tribunal de grande instance de Lure on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensiksi mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

SA des grandes distilleries Peureux, Fougerolles (Haute-Saône),

vastaan

Directeur des Services fiscaux de la Haute-Saône et du territoire de Belfort, Vesoul,

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 10 ja 30–37 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti H. Kutscher, jaostojen puheenjohtajat J. Mertens de Wilmars ja A. J. Mackenzie Stuart sekä tuomarit M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco ja A. Touffait,

julkisasiamies: H. Mayras,
kirjaaja: A. Van Houtte,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal de grande instance de Lure on 21.4.1978 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 19.5.1978, esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen perustamissopimuksen 10 ja 37 artiklan ja muiden tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien perustamissopimuksen määräysten tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty vuonna 1976 vireille saatetussa asiassa, jossa asianosaisina ovat pääasian kantaja ja Ranskan toimivaltainen hallintoviranomainen ja joka koskee pääasian kantajan oikeutta tuoda Italiasta, jossa ne olivat kantajan mukaan olleet vapaassa vaihdannassa, Ranskaan alkoholissa maseroituja appelsiineja niiden tislaamista varten.

3 Kantajan ilmoitettua kyseiselle hallintoviranomaiselle tuovansa kyseisen tuotteen maahan tislaamista varten, hallintoviranomainen oli vastannut, ettei mikään estäisi tätä tuomasta tuotetta maahan, mutta ettei tämä saisi lupaa sen tislaamiseen, koska *Code général des impôts*'n liitteessä II olevan 268 §:n säännökset estivät tällaisen hakemuksen hyväksymisen.

4 Kyseisen pykälän mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna 6.2.1974 annetun asetuksen nro 74-91 (Journal officiel de la République Française, 8.2.1974) 2 §:llä, "kaikkien maahan tuotujen raaka-aineiden, lukuun ottamatta muita tuoreita hedelmiä kuin omenia, päärynöitä ja viinirypäleitä, tislaaminen kielletään".

5 Kyseinen 268 § kuuluu etyylialkoholin kaupallista monopolia koskevaan säännöskokonaisuuteen, joka sisältyy olennaisilta osiltaan *Code général des impôts*'hon (sen kirjassa 1 olevan 1 osan III osasto, välilliset verot ja veromonopolit, I luvun 1 jakson (alkoholi) B kohta, taloudellinen järjestelmä (358-399 §)) ja kyseisen lain liitteeseen II (268-275 §).

6 *Code général des impôts*'n 358 §:n ja sitä seuraavien §:ien mukaan monopoliin sisältyy Ranskaan tai ainakin emämaa-Ranskaan sijoittautuneita etyylialkoholin tuottajia koskeva velvoite varata tuottamansa etyylialkoholi valtion

käyttöön lukuun ottamatta tietyn tyyppistä kyseisessä 358 §:ssä nimenomaisesti mainittua alkoholia.

7 Kyseisen tuotannon suuruus määräytyy vuosittain vahvistettavien kiintiöiden mukaan, jotka toimivaltainen ministeriö jakaa tuotantolaitosten kesken näiden teknisen kapasiteetin perusteella.

8 Kyseisen toimittamisvelvoitteen vastineena on monopolin velvoite ostaa mainittu alkoholi valtiovarainministeriön päätöksellä määräajoin vahvistettavin hinnoin.

9 Valtio jälleenmyy ostamansa alkoholin kaikkiin sen käyttötarkoituksiin niinikään virallisesti vahvistettuun hintaan.

10 *Code général des impôts*'n 385 §:n nojalla valtiolla on yksinoikeus myös alkoholin tuontiin ulkomailta.

11 Tuontimonopoli on kuitenkin poistettu muista jäsenvaltioista lähtöisin olevan sellaisenaan käytettäväksi tai nautittavaksi kelpaavan etyylialkoholin, väkevien alkoholijuomien ja alkoholipitoisten juomien osalta erityisesti asetuksella nro 74-91, joka annettiin 6.2.1974 monopolin mukauttamiseksi perustamissopimuksen 37 artiklan mukaiseksi, joten kyseisen asetuksen voimaantulosta alkaen tällaista alkoholia, väkeviä alkoholijuomia ja alkoholipitoisia juomia on voitu tuoda muista jäsenvaltioista ja pitää kaupan Ranskassa sillä edellytyksellä, että niistä on maksettu tietyt maksut, jotka eivät kuitenkaan ole pääasiassa oikeudenkäynnin kohteena.

12 Liitteessä II olevassa 268 §:ssä esitetyn tiettyjen maahan tuotujen raaka-aineiden tislaamista koskevan kiellon on ymmärrettävä liittyvän siihen, että *Code général des impôts*'n 358 §:ssä tehdään ero valtion käyttöön varatun alkoholin (monopolialkoholi) ja sellaisen alkoholin, jota tämä varaus ei koske (vapaa alkoholi), välillä.

13 Säännösten keskinäisestä vertailusta ilmenee, että 268 §:n tarkoituksena on kieltää maahan tuotujen raaka-aineiden tislaaminen, jos niistä voidaan tuottaa alkoholia, jota monopolin käyttöön varaamisvelvoite koskee, kun taas raaka-aineita, jotka soveltuvat monopolille toimittamisvelvoitteesta vapautetun alkoholin tuotantoon, voidaan käyttää vapaasti.

14 Kantaja on kyseenalaistanut mainitussa 268 §:ssä vahvistetun kiellon yhteensopivuuden yhteisön oikeuden kanssa ja saattanut asian Tribunal de grande instance de Luren käsiteltäväksi; ennen päätöksen antamista kyseinen tuomioistuin on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle kysymyksen, jonka sanamuoto on seuraava: "Onko kaikkien maahan tuotujen raaka-aineiden, lukuun ottamatta muita tuoreita hedelmiä kuin omenia, päärynöitä ja viinirypäleitä, tislaamisen kieltäminen Ranskassa (*Code général des impôts*'n liitteessä II oleva 268 §) sopusoinnussa Rooman sopimuksen 10 ja 37 artiklan tai muiden kyseiseen sopimukseen sisältyvien, kolmansista maista tulevien tuotteiden vapaata liikkuvuutta ja vapaata vaihdantaa koskevien määräysten kanssa erityisesti, kun kysymys on Italiasta tulevien alkoholissa maseroitujen appelsiinien tislaamisesta?"

15 Kansallisen tuomioistuimen päätöksestä ilmenee lisäksi, että pääasian kantajan jätettyä noudattamatta kyseistä kieltoa sitä vastaan on aloitettu rikosoikeudenkäynti, jossa sitä vaaditaan maksamaan 17 804 343,19 Ranskan frangin suuruinen sakko alkoholia koskevan taloudellisen järjestelmän sääntöjen rikkomisesta.

16 Vaikka yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa antaa perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisessa menettelyssä ratkaisua kansallisen säännöksen yhteensopivuudesta yhteisön oikeuden kanssa, se voi kuitenkin erottaa kansallisen tuomioistuimen esittämän kysymyksen sanamuodosta sen toimittamien tietojen perusteella yhteisön oikeuden tulkintaan tarvittavat seikat.

17 Tällä tavoin ymmärrettynä esitetyllä kysymyksellä pyritään pääasiallisesti selvittämään, onko jäsenvaltion, jossa on alkoholia koskeva kaupallinen monopoli, toisaalta perustamissopimuksen 37 artiklan ja toisaalta sen 30 ja 10 artiklan mukaan sallittua vai päinvastoin kiellettyä pitää voimassa tiettyjen muista jäsenvaltioista tuotujen ja alkoholin valmistukseen soveltuvien raaka-aineiden tislaamista koskevia rajoituksia, jos nämä rajoitukset eivät koske kyseisen jäsenvaltion alueella tuotettuja samanlaisia raaka-aineita – tässä tapauksessa alkoholissa maseroituja appelsiineja.

18 Koska kysymyksessä mainitaan "tuotteiden vapaata liikkuvuutta" koskevat perustamissopimuksen määräykset, tarkoituksena on selvittää, onko riidanalaisessa kansallisessa säännöksessä vahvistetun kaltainen toimenpide perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaava toimenpide.

19 Viitatessaan perustamissopimuksen 10 artiklaan kansallinen tuomioistuin näyttää hakevan selvennystä siihen, voiko sillä, että alkoholissa maseroidut appelsiinit ovat peräisin kolmannesta maasta ja että ne ovat olleet vapaassa vaihdannassa Italiassa, olla vaikutusta asian ratkaisuun.

20 Viittauksellaan perustamissopimuksen 37 artiklaan kyseinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, voitaisiinko liitteessä II olevassa 268 §:ssä esitetyn kaltaisia toimenpiteitä, vaikka ne katsottaisiin tuonnin määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaaviksi toimenpiteiksi, pitää kuitenkin hyväksyttävinä sellaisen kaupallisen monopolin yhteydessä, joka on mukautettu mainitussa 37 artiklassa jäsenvaltioille asetetun velvoitteen mukaisesti.

21 Esitettyyn kysymykseen on aiheellista vastata edellä esitetyssä järjestyksessä.

Perustamissopimuksen 30 artikla

22 Perustamissopimuksen 30 artiklassa, jossa kielletään jäsenvaltioiden välisiä tuonnin määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet, tarkoitetaan kaikkea sellaista jäsenvaltioiden toteuttamaa kaupan sääntelyä, joka voi tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti.

23 Vaikka ne yhteisön sisäisen kaupan esteet, jotka johtuvat jäsenvaltioiden kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvien, tiettyjen tuotteiden kaupan pitämistä ja käyttöä koskevien ja vielä yhdenmukaistamattomien säännösten eroista, eivät periaatteessa ole määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä, ne eivät ole sellaisia sillä nimenomaisella edellytyksellä, että kyseisiä säännöksiä sovelletaan ilman syrjintää sekä muista jäsenvaltioista tuotuihin että kansallisella alueella tuotettuihin tai valmistettuihin tuotteisiin.

Perustamissopimuksen 10 artikla

24 Perustamissopimuksen 10 artiklan 1 kohdan mukaan "kolmansista maista tulevien tuotteiden katsotaan olevan jäsenvaltiossa vapaassa vaihdannassa, jos tuontimuodollisuuksia on noudatettu ja tuotteista on tässä jäsenvaltiossa kannettu niistä menevät tullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut eikä näitä tulleja tai maksuja ole kokonaan tai osittain palautettu".

25 Perustamissopimuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden välisten määrällisten rajoitusten poistamista koskevia perustamissopimuksen määräyksiä (perustamissopimuksen toisen osan I osaston 2 luku) sovelletaan sellaisiin kolmansista maista tuleviin tuotteisiin, jotka ovat jäsenvaltiossa vapaassa vaihdannassa.

26 Edellä esitetystä seuraa, että määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä yhteisön sisäisessä kaupassa koskevalla kiellolla on sama ulottuvuus sellaisten toisesta jäsenvaltiosta tuotujen tuotteiden osalta, jotka on aiemmin luovutettu siellä vapaaseen vaihdantaan, kuin kyseisestä jäsenvaltiosta peräisin olevien tuotteiden osalta.

Perustamissopimuksen 37 artikla

27 Perustamissopimuksen 37 artikla on erityismääräys, jonka tarkoituksena ei ole kaupallisten valtion monopolien poistaminen vaan niiden mukauttaminen sen varmistamiseksi, että tavaroiden hankintaa tai myyntiä koskevissa ehdoissa ei siirtymäkauden jälkeen syrjitä jäsenvaltioiden kansalaisia (37 artiklan 1 kohta), ja toisaalta sen takaamiseksi, että jäsenvaltiot noudattavat niitä koskevaa velvoitetta olla toteuttamatta kaupallisen monopolin hallinnossa ja mukauttamisessa sellaisia uusia toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa 1 kohdan periaatteiden kanssa tai joilla rajoitetaan jäsenvaltioiden välisten tullien ja määrällisten rajoitusten poistamista koskevien artiklojen soveltamisalaa (37 artiklan 2 kohta).

28 Perustamissopimuksen 37 artiklan 1 ja 2 kohdassa vahvistetut säännöt koskevat ainoastaan monopolin toteuttamaan erityistehtävään olennaisesti liittyviä toimia, eikä niillä ole merkitystä sellaisiin kansallisiin säännöksiin nähden, jotka eivät mitenkään liity kyseisen erityistehtävän toteuttamiseen.

29 Esitetty kysymys koskee sellaista kaupallista monopolia, jonka erityistehtävänä on velvoittaa tietyn tyyppisen alkoholin kotimaiset tuottajat pitämään kyseinen alkoholintuotantonsa viranomaisen vahvistamien vuotuisten kiintiöiden rajoissa ja toimittamaan tuotteensa yksinomaan monopolille, minkä vastineena on kyseisen monopolin velvoite ostaa mainitut tuotteet virallisesti vahvistetuin hinnoin.

30 Vaikka 37 artiklassa tarkoitettujen kaupallisten monopolien kansallisesta luonteesta ja samassa määräyksessä annetusta mahdollisuudesta pitää ne voimassa niiden mukauttamisen jälkeen seuraa, ettei sitä, että velvoite toimittaa tuotteet monopolille ja vastaavasti monopolille asetettu tuotteiden ostovelvoite koskevat yksinomaan kotimaista alkoholia, voida pitää 37 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna syrjintänä eikä 37 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna määrällisenä rajoituksena, jäsenvaltioiden kansalaisten syrjintää tavaroiden hankintaa tai myyntiä koskevissa ehdoissa koskeva kielto estää kuitenkin kotimaista tuotantoa olevan ja ominaispiirteiltään samanlaisen alkoholin erottamisen toisistaan sen mukaan, onko se valmistettu tislaamalla kotimaisista raaka-aineista vai toisesta jäsenvaltiosta tulevista raaka-aineista.

31 Asia on näin erityisesti, jos jäsenvaltion viranomaisilla on monopolijärjestelmän sääntöjen perusteella toimivalta vuosittain vahvistaa ne alkoholimäärät, jotka voidaan tuottaa ja jotka on toimitettava monopolille.

32 Näin ollen kansallisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen on vastattava, että

a) kansallinen säännös, jossa kielletään muista jäsenvaltioista tulevien raaka-aineiden tislaaminen kaupallisen valtion monopolin käyttöön varattujen tuotteiden valmistamiseksi samalla, kun kyseinen kielto ei koske kansallisella alueella tuotettuja samanlaisia raaka-aineita, on perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaava toimenpide, ja siinä on kysymys perustamissopimuksen 37 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta tavaroiden hankintaa tai myyntiä koskeviin ehtoihin sisältyvästä syrjinnästä;

b) tältä osin ei ole syytä tehdä eroa sellaisten toisessa jäsenvaltiossa sääntöjenmukaisesti vapaassa vaihdannassa olevien tuotteiden, jotka on aiemmin tuotu sinne kolmansista maista, ja kyseisestä jäsenvaltiosta peräisin olevien tuotteiden välillä.

Oikeudenkäyntikulut

33 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.

34 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Tribunal de grande instance de Luren 21.4.1978 tekemällään päätöksellä sille esittämän kysymyksen seuraavasti:

1. **Kansallinen säännös, jossa kielletään muista jäsenvaltioista tulevien raaka-aineiden tislaaminen kaupallisen valtion monopolin käyttöön varattujen tuotteiden valmistamiseksi samalla, kun kyseinen kielto ei koske kansallisella alueella tuotettuja samanlaisia raaka-aineita, on perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaava toimenpide, ja siinä on kysymys perustamissopimuksen 37 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta tavaroiden hankintaa tai myyntiä koskeviin ehtoihin sisältyvästä syrjinnästä.**

2. **Ei ole syytä tehdä eroa sellaisten toisessa jäsenvaltiossa sääntöjenmukaisesti vapaassa vaihdannassa olevien tuotteiden, jotka on aiemmin tuotu sinne kolmansista maista, ja kyseisestä jäsenvaltiosta peräisin olevien tuotteiden välillä.**

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart

Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Julistettiin Luxemburgissa 13 päivänä maaliskuuta 1979.

A. Van Houtte
kirjaaja

H. Kutscher
presidentti